

KIZILCAHAMAM SOĞUKSU MİLLİ PARKI GÜNÜBİRLİK REKREASYON ALANLARINA YÖNELİK ZİYARETÇİ TERCİHLERİ

VISITOR PREFERENCES FOR THE KIZILCAHAMAM SOĞUKSU NATIONAL PARK'S DAILY RECREATION AREAS

Dr. Hüseyin ÖZDEMİR

Çankırı Karatekin Üniversitesi, Ilgaz Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu, Çankırı / TÜRKİYE,
ORCID: 0000-0002-9598-6938

Dr. Ayhan DAĞDEVİREN

Çankırı Karatekin Üniversitesi, Ilgaz Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu, Çankırı / TÜRKİYE,
ORCID: 0000-0003-0004-8007

ÖZET

Araştırmada ziyaretçilerin Kızılcahamam Soğuksu Milli Parkı rekreasyon alanlarını tercih etme nedenleri, milli parktaki tesis ve hizmetlerin yeterliliklerine ilişkin değerlendirmeleri ve milli parkın geneline ilişkin genel memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada 462 ziyaretçiye anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler SPSS 16 istatistik paket programı ile araştırmanın amacına uygun istatistik teknikler kullanılarak değerlendirilmiştir. Ziyaretçilerin bu alanları tercih nedenleri; piknik yapma, doğa yürüyüşü yapmak, fotoğraf çekmek, bisiklete binmektir. Ziyaretçiler açısından "Tuvaletlerin Sayısı ve Hijyeni, Aydınlatma ve Temiz Su Kaynaklarının (Çeşme) Sayısı ve Niteliği" en yetersiz görülen hizmetlerdir. "Yiyecek – İçecek İşletmelerinin Sayısı ve Niteliği" ise ziyaretçiler tarafından en yeterli görülen hizmet olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kızılcahamam Soğuksu Milli Parkı, Rekreasyon etkinlikleri, Tercih, Memnuniyet.

ABSTRACT

The aim of the study was to determine the reasons why the visitors prefer Kızılcahamam Soğuksu National Park recreation areas, the evaluations of the visitors about the qualifications of the facilities and services in the national park and the general satisfaction levels of the national park. Questionnaire was applied to 462 visitors. The data obtained from the study were evaluated with SPSS 16 statistical package program using statistical techniques appropriate for the purpose of the research. The reasons why visitors prefer these areas; picnicking, hiking, taking photos, cycling. For the visitors, "Number of Toilets and Hygiene of Toilets, Lighting and Number and Quality of Clean Water Resources (Çeşme)" are the most inadequate services. For the visitors, "Number and Quality of Food and Beverage Businesses" was the most adequate service.

Keywords: Kızılcahamam Soğuksu National Park, Recreation activities, Preference, Satisfaction.

1. GİRİŞ

Rekreasyon insanların günlük yoğun çalışma temposu, alışagelmış yaşam tarzı veya olumsuz çevresel etkilerden; tehlikeye giren veya olumsuz etkilenen bedeni ve ruhi sağlığını tekrar elde etmek için gerçekleştirilen etkinliklerdir (Çetinkaya ve diğerleri, 2016: 100). Kent insanının yaşamdan zevk alması, çalışma stresini atması için açık hava rekreasyon hizmeti sunan kurumların/kuruluşların halkın taleplerini ve beklentilerini karşılaması zorunludur. Ancak açık hava rekreasyonu amaçlı hizmet sektörünün yapısı, süreçleri ve sonuçları diğer hizmet sektörlerinden farklıdır. Bu farklılığın iki temel gerekçesi vardır (Uzun ve diğerleri, 2014: 314): 1) Ziyaretçilerin demografik ve sosyoekonomik

özellikler bakımından farklılık göstermesi, 2)Farklı demografik ve sosyoekonomik özelliklere sahip ziyaretçilerin rekreasyon alanlarındaki beklentilerinin birbirinden farklı olması. Bu nedenle açık hava rekreasyon alanları genellikle çok sayıda rekreasyon etkinliğini (piknik, yürüyüş, koşu, yüzme, trekking, hiking, rafting, manzara seyretme, fotoğraf çekme,...) aynı zamanda yerine getirecek şekilde düzenlenmektedir. Kentlerde azalan açık yeşil mekanlar, insanların ihtiyaç ve gereksinimlerini karşılayamayacak noktaya gelmiştir. Bunun sonucunda insanların kent dışında doğal alanlardan rekreasyon amacıyla yararlanma isteği yoğunlaşmıştır (Özkan, 2017: 1509). Açık hava rekreasyon faaliyetlerinin yürütüldüğü doğal alanların en yaygın olanı, milli parklardır ve bu alanların kuruluş esasını; doğal güzellikler ve kültürel özellikler taşıyan yerlerin, kendi doğal koşulları içinde korunması, sosyal, kültürel ve turistik amaçlarla insanların faydalanmasına açılması oluşturmaktadır (Çetinkaya ve diğerleri, 2016: 101). Bu araştırma ziyaretçilerin Ankara Kızılcahamam Soğuksu Milli Parkı rekreasyon alanlarını tercih etme nedenlerini, milli parkta kendilerine sunulan hizmetlere yönelik yeterlilik düzeylerinin belirlenmesi ile milli parkın geneline ilişkin genel memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma ziyaretçilerin Ankara Kızılcahamam Soğuksu Milli Parkı rekreasyon alanlarını tercih etme nedenlerini, milli parktaki işletme ve hizmetlerin yeterliliklerine yönelik değerlendirmeleri ile milli parkın geneline ilişkin genel memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

2.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırma evrenini 2018 yılı 18-26 Ağustos tarihleri arasındaki 9 günlük Kurban Bayramı tatilinde Ankara Kızılcahamam Soğuksu Milli Parkını ziyaret eden ziyaretçiler oluşturmuştur. Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü verilerine göre Milli Parklar ve Tabiat Parklarını 2016 yılında 17 milyon kişi ziyaret etmiştir. 2018 yılını ilk dokuz ayında 1 milyon 840 bin 680 ziyaretçiyle Ankara'daki Kızılcahamam Soğuksu Milli Parkı Burç Tabiat Parkının ardından en fazla ziyaretçi ağırlayan milli park olmuştur. 2018 yılı Ramazan Bayramı boyunca 90 bin 636 kişiyi ağırlayan Soğuksu Milli Parkı en çok ziyaretçiyi ağırlayan Abant Tabiat Parkı ile Uludağ Milli Parkının peşinden üçüncü sırada yer almıştır. (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, 2018). Örneklemenin tespit edilmesinde örneklem formülü yerine hazır tablolar kullanılmıştır. Söz konusu tablo da, 0,05 anlamlılık düzeyi ve $\pm 0,05$ hata oranında evren hacminin 100.000 olması halinde örneklem büyüklüğü 383, 1.000.000 olması halinde 384 olarak hesaplanmıştır (Arıkan, 2007: 176; Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2007: 72; Baş, 2008: 41). Araştırmanın örneklemine araştırmaya katılmayı kabul eden 18 yaş üzeri 462 kişi oluşturmuştur.

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verilerini elde etmek amacıyla anket tekniğine başvurulmuştur. Anket formunda Kızılcahamam Soğuksu Milli Parkı ziyaretçi profilini belirlemeye yönelik (cinsiyet, medeni durum, yaş, eğitim durumu, meslek, Kızılcahamam'a nereden geldiği, Kızılcahamam'a geliş nedeni, Kızılcahamam'a gelme sıklığı, ulaşım şekli, Soğuksu Milli Parkına geliş nedeni, Soğuksu Milli Parkına hangi mevsimlerde geldiği, Soğuksu Milli Parkında beğenilen özellikler ile Kızılcahamam ilçesinde konaklama yapılıp yapılmadığı) sorular ile milli park içerisindeki hizmetlerin yeterlilik durumları ile genel memnuniyet düzeyini belirlemeye yönelik ifadeler yer almıştır.

Anket formunun hazırlanmasında Uzun, Bekiroğlu ve Torunoğlu, (2014), Kurdoğlu ve Düzgüneş (2011), Sandıkçı ve Günay (2014), Özkan (2017) ile Bekar, Gülpınar Sekban ve Acar (2018) çalışmalarından yararlanılmıştır

Araştırma sonucunda elde edilen veriler SPSS 16 istatistik paket programı ile araştırmanın amacına uygun istatistik teknikler (frekans dağılımı, betimsel istatistikler) kullanılarak analiz edilmiş ve buna göre yorumlanarak öneriler getirilmiştir.

3. BULGULAR

Tablo 1. Ziyaretçilere İlişkin Demografik Özellikler

Demografik Özellikler	Kategori	n	%
Cinsiyet	Erkek	227	49,1
	Kadın	235	50,9
Medeni Durum	Evli	321	69,5
	Bekâr	141	30,5
Yaş	18 – 26 Yaş Arası	121	26,2
	27 – 32 Yaş Arası	117	25,3
	33 – 42 Yaş Arası	109	23,6
	43 Yaş ve Üzeri	115	24,9
Eğitim Durumu	İlköğretim	63	13,6
	Lise	236	51,1
	Ön Lisans	17	3,7
	Lisans	128	27,7
	Lisans Üzeri	18	3,9
Meslek	Kamu Çalışmanı	76	16,5
	Özel Sektör	230	49,8
	Emekli	19	4,1
	Ev Hanımı	63	13,6
	Öğrenci	52	11,2
	Esnaf	22	4,8

Ziyaretçilerin demografik özelliklerinin verildiği tablo 1'e göre ziyaretçilerin %49,1'i erkek, %50,9'u kadındır. Evli olan ziyaretçilerin oranı %69,5 iken bekâr ziyaretçilerin oranı %30,5'dir. Ziyaretçilerin yaş gruplarına göre dağılımlarına bakıldığında 18-26 yaş arası grubun %26,2'lik bir oran ile en büyük grubu oluşturdukları görülmektedir. Bu grubu sırası ile 27-32 yaş arası grup (%25,3), 43 yaş ve üzeri grup (%24,9) ile 33-42 yaş arası grubun (%23,6) izlediği görülmektedir. Ziyaretçilerin eğitim durumlarına göre dağılımlarına bakıldığında lise mezunları grubun 51,1 ile en büyük grubu oluşturdukları görülmektedir. Bu grubu sırası ile lisans mezunu grup (%27,7), ilköğretim mezunları grubu (%13,6), lisans üzeri mezunu grup (%3,9) ile ön lisan mezunu grubun (%3,7) izlediği görülmektedir. Ziyaretçilerin meslek gruplarına göre dağılımlarına bakıldığında özel sektör çalışanlarının %49,8'lik bir oran ile ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Bu meslek grubunu sırası ile kamu çalışanları (%16,5), ev hanımları (%13,6), öğrenciler (%11,2), esnaflar (%4,8) ve emeklilerin (%4,1) izlediği görülmektedir.

Tablo 2. Ziyaretçilere İlişkin Bulgular

Yaşadığı Şehir ve İlçe	n	%	
Ankara	Sincan	99	21,4
	Keçiören	94	20,4
	Yenimahalle	85	18,5
	Çankaya	58	12,6
	Etimesgut	48	10,5
	Mamak	40	8,7
	Pursaklar	9	1,9
	Altındağ	8	1,7
	Karapürçek	2	0,4
	Kızılcahamam	1	0,2
Çorum	İskilip	8	1,7
Adıyaman	Merkez	6	1,2
Samsun	Merkez	4	0,8

Tablo 2'ye göre ziyaretçilerin nerede ise tamamına yakınının (%96,3) Ankara merkez ilçelerinden milli parka geldikleri görülmektedir.

Tablo 3. Ziyaretçilerin Kızılcahamam'a Geliş Nedenine İlişkin Bulgular

Kızılcahamam'a Geliş Nedeni*	n	%
Kızılcahamam Soğuksu Milli Parkını Ziyaret	436	94,4
Hamama Girmek	152	32,9
Bayram Ziyareti	27	5,8

*Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

Tablo 3'e göre ziyaretçilerin ilçeye geliş nedenleri arasında %94,4'lük bir oran ile Kızılcahamam Soğuksu Milli Parkını ziyaret seçeneği ilk sırada yer almaktadır. Bu seçeneği sırası ile hamama girmek (%32,9) ve bayram ziyareti (%5,8) seçenekleri izlemektedir.

Tablo 4. Ziyaretçilerin Kızılcahamam Soğuksu Milli Parkına Geliş Sıklıklarına İlişkin Bulgular

Kızılcahamam Soğuksu Milli Parkına Geliş Sıklığı	n	%
6 Ayda 1 Kez	195	42,2
Yılda 1 Kez	80	17,4
3 Ayda 1 Kez	60	13,0
İlk Kez Geliyorum	55	11,9
Ayda 1 Kez	45	9,7
15 Günde 1 Kez	25	5,4
Haftada 1 Kez	2	0,4

Ziyaretçilerin Kızılcahamam Soğuksu Milli Parkı'na geliş sıklıklarının verildiği tablo 4'e göre ziyaretçilerin %42,2'sinin milli parka 6 ayda bir kez gelme seçeneği ile ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Bunları sırası ile yılda bir kez (%17,4), 3 ayda bir kez (%13,0), ilk kez geliyorum (%11,9), ayda 1 kez (%9,7), 15 günde bir kez (%5,4) ve haftada bir kez (%0,4) geliyorum diyenlerin izlediği görülmektedir.

Tablo 5. Ziyaretçilerin Kızılcahamam Soğuksu Milli Parkına Ulaşım Şekillerine İlişkin Bulgular

Kızılcahamam Soğuksu Milli Parkına Ulaşım Şekli	n	%
Özel Oto	447	96,8
Belediye Otobüsü	14	3,0
Yaya	1	0,2

Tablo 5'e göre ziyaretçilerin milli parka ulaşımalarında özel oto seçeneğinin %96,8'lik bir oran ile ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Bunları sırası ile belediye otobüsleri (%3,0) ile ulaşımın sağlayanlar ile yaya olarak milli parka ulaşım şeklini tercih eden bir kişinin (%0,2) izlediği görülmektedir.

Tablo 6. Ziyaretçilerin Kızılcahamam Soğuksu Milli Parkına Geliş Nedenlerine İlişkin Bulgular

Kızılcahamam Soğuksu Milli Parkına Geliş Nedeni	n	%
Piknik Yapmak	460	99,6
Doğa Yürüyüşü Yapmak	138	29,8
Fotoğraf Çekmek	121	26,2
Bisiklete Binmek	103	22,3
Diğer (Atv binmek vb.)	9	1,9

Tablo 6'ya göre ziyaretçilerin Kızılcahamam Soğuksu Milli Parkı'na geliş nedenleri arasında %99,6'lık bir oran ile piknik yapma seçeneğinin nerede ise ziyaretçilerin tamamının ilk tercihi olduğu görülmektedir. Bu seçeneği sırası ile doğa yürüyüşü yapmak (%29,8), fotoğraf çekmek (%26,2), bisiklete binmek (%22,3) ve atv'ye binmek gibi farklı rekreatif etkinliklerin yer aldığı diğer seçeneğinin (%1,9) izlediği görülmektedir.

Tablo 7. Ziyaretçilerin Kızılcahamam Soğuksu Milli Parkı Ziyaret Mevsimlerine İlişkin Bulgular

Kızılcahamam Soğuksu Milli Parkını Ziyaret Mevsimi*	n	%
Yaz	462	100
İlkbahar	22	4,8
Sonbahar	13	2,8
Kış	6	1,3

*Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

Tablo 7'ye göre ziyaretçilerin tamamı için milli parkı ziyaret mevsimi olarak yaz mevsimi ilk sırada yer almaktadır. Yaz mevsiminin dışında milli parkı ziyaret mevsimleri ilkbahar (%4,8), sonbahar (%2,8) ve kış mevsimi (%1,3) şeklinde sıralanmaktadır.

Tablo 8. Ziyaretçilerin Kızılcahamam Soğuksu Milli Parkında Öncelikli Olarak Beğendikleri Özellikleri İlişkin Bulgular

Kızılcahamam Soğuksu Milli Parkının Beğenilen Özellikleri*	n	%
Şehir Merkezine Yakınlık	203	43,9
Sessiz ve Sakin Ortam	203	43,9
Ulaşım Kolaylığı	202	43,7
Bol Oksijenli Atmosfer	161	34,9
Zengin Bitki Çeşitliliği	70	15,1
Çeşitli Hayvan Türlerinin Varlığı	32	6,9
Spor Olanakları	20	4,3
Yerel Halkın ve Esnafın Misafirperverliği	13	2,8

*Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

Tablo 8'e göre ziyaretçilerin milli park ilişkin beğenilen özellikler arasında şehir merkezine yakınlık (%43,9) ilk sırada yer almaktadır. Nu özelliği sırası ile sessiz ve sakin ortam (%43,9), ulaşım kolaylığı (%43,7), bol oksijenli atmosfer (%34,9), zengin bitki çeşitliliği (%15,1), çeşitli hayvan türlerinin varlığı (%6,9), spor olanakları (%4,3) ve yerel halk ve esnafın misafirperverliği (%2,8) seçenekleri izlemektedir.

Tablo 9. Ziyaretçilerin Kızılcahamam'da Konaklama Durumlarına İlişkin Bulgular

Kızılcahamam'da Konaklama Durumları	n	%
Konaklama Yapmıyorum Günübirlik Ziyaret Ediyorum	423	91,6
1 Gece Konaklıyorum	23	5,0
1-3 Gün Konaklıyorum	15	3,2
4-7 Gün Konaklıyorum	1	0,2

Tablo 9'a göre milli park ziyaretçilerininin %91,6'sı ilçede konaklama yapmayıp milli parkı günübirlikçi olarak ziyaret edenlerden oluşmaktadır. İlçede konaklama yapanlardan bir gece konaklama yapıyorum diyenler %5,0 ile ilk sırada yer almaktadır.

Tablo 10. Ziyaretçilerin Soğuksu Milli Parkı İçerisindeki Tesislerin Yeterlilik Durumlarını Nasıl Bulduklarına İlişkin Bulgular

İfadeler	Yetersiz		Kısmen Yeterli		Yeterli		Ortalama	Standart Sapma
	n	%	n	%	n	%		
Tuvaletlerin Sayısı ve Hijyeni	423	91,6	39	8,4	-	-	1,08	0,27
Aydınlatma ve Temiz Su Kaynaklarının (Çeşme) Sayısı ve Niteliği	318	68,8	111	24,0	33	7,1	1,38	0,62
Çocuk Parkı ve Oyun Alanlarının Sayısı ve Niteliği	299	64,7	126	27,3	37	8,0	1,43	0,59
Piknik Alanlarının Standartları	285	61,7	154	33,3	23	5,0	1,44	0,64
Açık Alan Spor Etkinlik Alan ve Ekipmanları	308	66,7	106	22,9	48	10,4	1,44	0,67
Çöp Kutusu ve Konteyneri Sayısı ve Piknik Alanlarına Yakınlığı	300	64,9	89	19,3	73	15,8	1,51	0,75
Çevrenin Bakım ve Temizliği	254	55,0	174	37,6	34	7,4	1,52	0,63
Yürüyüş Parkuru	244	52,8	136	29,4	82	17,8	1,65	0,76
Güvenlik Personeli Sayısı	262	56,7	59	19,3	111	24,0	1,67	0,84
Araç Park Alanı	251	54,3	109	23,6	102	22,1	1,68	0,81
Erkek ve Kadınlar İçin Mescit	117	25,3	265	57,4	80	17,3	1,92	0,65
Yiyecek – İçecek İşletmelerinin Sayısı ve Niteliği	167	36,2	120	23,8	185	40,0	2,04	0,87

Tablo 10'a göre ziyaretçilerin milli park içerisindeki tesislerin ve hizmetlerin yeterliliklerine ilişkin değerlendirmelerine bakıldığında "Tuvaletlerin Sayısı ve Hijyeni" seçeneği ziyaretçilerin değerlendirmeleri arasında 1,08 genel ortalama puanı ile en düşük puana sahip ifade olarak görülmektedir. Bu ifadeyi izleyen diğer düşük puanlı ifadelerin, "Aydınlatma ve Temiz Su Kaynaklarının (Çeşme) Sayısı ve Niteliği, Çocuk Parkı ve Oyun Alanlarının Sayısı ve Niteliği ve Piknik Alanlarının Standartları" olduğu görülmektedir. Ziyaretçiler tarafından 2,04 genel ortalama puanı en yüksek ifadenin "Yiyecek – İçecek İşletmelerinin Sayısı ve Niteliği" ifadesi olduğu görülmektedir. Bu ifadeyi "Erkek ve Kadınlar İçin Mescit, Araç Park Alanı ve Güvenlik Personeli Sayısı" ifadeleri izlemektedir.

Tablo 11. Ziyaretçilerin Soğuksu Milli Parkı'ndan Genel Memnuniyet Durumlarına İlişkin Bulgular

Memnuniyet İfadeleri	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Ortalama	Standart Sapma
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Soğuksu Milli Parkına gelmekte çok doğru bir karar aldım.	52	11,3	108	23,4	165	35,6	103	22,3	34	7,4	2,91	1,09
Soğuksu Milli Parkını arkadaşlarıma ve yakın çevreme tavsiye ederim.	40	8,7	140	30,3	165	35,7	96	20,8	21	4,5	2,82	1,00
Genelde Soğuksu Milli Parkından memnun kaldım.	143	31,0	19	4,1	131	28,4	151	32,6	18	3,9	2,74	1,30
Soğuksu Milli Parkı'ndaki tatil deneyimim beklentilerimi karşıladı.	141	30,4	83	18,0	114	24,7	114	24,7	10	2,2	2,50	1,22

Tablo 11'e göre ziyaretçilerin milli parka yönelik genel memnuniyet ifadelerinden "Soğuksu Milli Parkına gelmekte çok doğru bir karar aldım" ifadesinin 2,91 genel ortalama ile en yüksek puanlı ifade olduğu görülmektedir. Bu ifadeyi sırası ile "Soğuksu Milli Parkını arkadaşlarıma ve yakın çevreme tavsiye ederim, Genelde Soğuksu Milli Parkından memnun kaldım ve Soğuksu Milli Parkı'ndaki tatil deneyimim beklentilerimi karşıladı" ifadelerinin izlediği görülmektedir.

4. SONUÇ

Araştırma sonuçlarına göre Kızılcahamam Soğuksu Milli Parkı rekreasyon alanlarının genel olarak Ankara merkez ve merkez ilçelerinden gelen günübirlikçi ziyaretçiler tarafından öncelikle piknik yapmak amacıyla kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Ziyaretçilerin öncelikli olarak tuvaletlerin sayısı ve genel hijyen durumları ile temiz su (çeşme) kaynaklarının sayısına yönelik değerlendirmelerinin olumsuz olduğu görülmüştür. Milli park içerisindeki yiyecek – içecek işletmelerinin sayısı ve niteliği ziyaretçiler tarafından en yeterli bulunan hizmet olmuştur. Uzun ve diğerlerinin (2014) Antalya Olimpos-Beydağları Sahil Milli Parkı yönelik yaptığı araştırmada milli parkın günübirlikçi ziyaretçiler tarafından öncelikle piknik yapmak amacıyla kullanıldığı, ziyaretçiler için en önemli sorunların "Piknik alanının standartlara uygun olmaması, plaj alanının standartlara uygun olmaması, WC ve lavaboların hijyenik olmaması olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Kurdoğlu ve Düzgüneş (2011), Artvin kenti Kafkasör Yaylasının kent ormanına yönelik araştırmalarında alanın sessiz ve sakinliğinin öncelikli tercih nedeni olduğu; özellikle yaz döneminde her gelir grubunun yoğun talebi olduğu; alanın ağırlıklı olarak dinlenme ve piknik amaçlı kullanıldığı, mevcut tesislerin büyük oranda yetersiz görüldüğü ortaya koymuştur. Karaşah (2017), araştırmalarında rekreasyon alanlarında en çok yapılan etkinliklerin; yürüyüş yapmak, manzara seyri, fotoğraf çekmek ve doğa gezileri olduğu; bireylerin rekreatif etkinliklere katılımını engelleyen faktörlerin; zaman yetersizliği, mesafenin uzaklığı, ekonomik durum ve bireylerin rekreasyon alanları hakkında yeterli bilgi sahibi olmaması olduğu tespit edilmiştir. Yapılan araştırmadan elde edilen sonuçlar literatürü destekler niteliktedir. Elde edilen araştırma bulguları ışığında şu önerilerde bulunulabilir:

- Ziyaretçiler tarafından yetersiz görülen genel tuvaletlerin temizliği ve bakımına yönelik daha fazla sayıda personelin görevlendirilmesi ve temizlik aralarının daha da kısaltılması gerekmektedir.

- Temiz su kaynaklarının (çeşme) sayısı artırılmalı ve ana yol kenarlarına çeşmelerin kolayca bulunabilmesine ve ulaşılabilmesine imkân veren yön ve işaret levhaları konulmalıdır.

- Piknik alanlarının ve piknik masalarının temizliği daha sık aralıklarla yapılmalıdır. Ziyaretçilerinde bu alanların temizliğine dikkat etmeleri yönünde ve bu alanları buldukları gibi bırakmaları yönünde uyarı levhaları asılmalıdır.

- Piknik alanlarının yakınlarına daha fazla sayıda çöp konteynerleri konulmalıdır.

- Ziyaretçilerin piknik alanlarında yoğun şekilde piknik ya da mangal ateşi yakmaları aşırı derecede hava kirliliğine ve doğal çevrenin zarar görmesine neden olmaktadır. Mangal alanları belirli alanlar ile sınırlama ya da gelişigüzel ateş yakmaları önlemeye yönelik düzenlemeler yapılmalıdır.

- Milli park içerisinde yoğun bir taşıt trafiği ile karşılaşmaktadır. Taşıtların milli park içerisine girişi engellenmeli ve ziyaretçilerin toplu taşıma ya da ring seferleri ile milli park içerisine taşınması sağlanmalıdır.

- Milli park içerisinde yer alan işletmelerin imkânlarından işletme müşterisi olmayan milli park ziyaretçilerinin de yararlanması sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

Arıkan, R. (2007). *Araştırma teknikleri ve rapor hazırlama* (altıncı baskı). Ankara: Asil Yayın dağıtım

Baş, T. (2008). *Anket, anket nasıl hazırlanır?, anket nasıl uygulanır?, anket nasıl değerlendirilir?* (beşinci baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Bekar, M., Gülpınar Sekban, D.Ü., & Acar, C. (2018). Trabzon Sera Gölü'nün rekreasyon potansiyelinin kullanıcı istekleri doğrultusunda belirlenmesi, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6 (72): 349-359.

- Can, A. (2013). *Spss ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çetinkaya, G., Yıldız, M., & Özçelik, M. A. (2016). Açık hava rekreasyon kapsamında milli park kullanım engelleri. *Mediterranean Journal of Humanities*. DOI, 10, 99-114.
- Karavaş, B. (2017). Determination of users' preferences toward urban and rural recreation areas 'case of artvin city'. *Journal of Bartın Faculty of Forestry*, 19 (1), 58-69. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/barofd/issue/27137/291998>
- Kurdoğlu, O., & Düzgüneş, E. (2011). Artvin Kent Ormanının rekreasyon olanakları ve kullanıcı tercihlerinin irdelenmesi, *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 12 (2): 199-210.
- Özkan, D.G. (2017). Kullanıcı memnuniyeti ve çevre yanlısı davranış eğilimi: Uzungöl Tabiat Parkı ziyaretçileri örneği, *Social Sciences Studies Journal*, 3 (10): 1508-1516.
- Sandıkçı, M., & Günay, F. (2014). Afyonkarahisar'ın rekreasyon alan ve faaliyetlerinin konaklama süresi üzerindeki etkisi, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 16 (1): 43-64.
- Uzun, E., Bekiroğlu, S., & Torunoğlu, U. (2014, Ekim). *Antalya Olimpos-Beydağları Sahil Milli Parkı günübirlik rekreasyon alanlarının ziyaretçiler açısından sorunları*, II. Ulusal Akdeniz Orman Ve Çevre Sempozyumu "Akdeniz ormanlarının geleceği: Sürdürülebilir toplum ve çevre" nda sunulmuş bildiri, Isparta
- Yazıcıoğlu, Y. & Erdoğan, S. (2014). *Spss uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri* (dördüncü baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.